

**GEORGETA FILITTI, DORIN MATEI, *MILENIUL ROMÂNESC. 1000*
DE ANI DE ISTORIE ÎN IMAGINI, BUCUREȘTI,
EDITURA LITERA INTERNAȚIONAL, 2006, 966 P.**

Semnalăm, în cele ce urmează, apariția unui album de excepție referitor la istoria românilor: **Mileniul românesc. 1000 de ani de istorie în imagini**. Este apărut în condiții grafice deosebite, la editura Litera Internațional, și beneficiază de girul unor nume consacrate în istoriografia românească: prefața academicianului Virgil Cândea, texte dr. Georgeta Filitti și Dorin Matei.

Albumul se adresează iubitorilor de istorie dar și celor care, fermecați de frumusețea imaginilor, vor începe să fie interesați de trecutul nostru. A fost aleasă imaginea pentru a evoca istoria românilor deoarece imaginația este de cele mai multe ori înșelătoare și poate fi afectată de sentimente și prejudecăți, imaginea însă este veridică deoarece fixează clipa în forme și culori, poți reveni asupra sa pentru a corecta percepția, pentru cunoaștere aprofundată, reflecție și reculegere sau desfătare a ochiului sau a minții.

În aproape 1000 de pagini, în șapte capitole, sunt prezentate într-o formulă sintetică 10 secole de istorie cu principalele momente care au marcat evoluția societății românești. La începutul fiecărui capitol câteva pagini de text, de bună calitate, sunt suficiente pentru a face introducerea în atmosfera epocii și pentru a lega, ca un liant, secvențele pe care doar le sugerează imaginile. Hărțile vin să întregescă fotografiile, picturile, frescele, miniaturile iar indexul îi dă nota definitivă de seriozitate. Volumul a beneficiat de bogata arhivă fotografică a revistei Magazin istoric, de imagini oferite de Biblioteca Academiei Române, Editura Meridiane și de sprijinul unor inimoși colaboratori,

În capitolul I, **Secolele XI – XIV veacurile sintezei** (pp.11-80), se pune accent pe continuitatea de locuire, în ciuda poziționării geografice pe culoarul de migrație. Originalitatea spațiului carpato-dunăreano-pontic este dată de sinteza realizată în aceste secole, reflectată în lipsa izvoarelor scrise de descoperirile arheologice și de numeroasele monumente arhitecturale de plan grec sau romanice și gotice.

Secolul XV este caracterizat ca fiind **veacul cruciadei** (pp. 81-152). Abandonată în Occident după eșecul de al Nicopole (1395) cruciada rămâne, pe linia Dunării, o realitate de fiecare zi a domnitorilor români ai secolului XV reflectată de cetățile de apărare construite atunci și de bisericile ridicate ca jertfe de mulțumire după fiecare victorie.

Secolul XVI veacul boierilor (pp. 153-226). După catastrofa de la Mohacs (1526) puterea nobililor din Transilvania devine din ce în ce mai mare. Peste munți marile familii fac și desfac domnii, apelând tot mai des la sprijinul otomanilor care își măresc posibilitățile de control asupra spațiului românesc. În același timp se petrec și mari fapte de cultură: bisericile moldovenești zugrăvite la exterior, învățăturile lui Neagoe Basarab, răspândirea tiparului. Epopeea lui

Mihai Viteazul de la sfârșitul secolului va deveni un precedent la care românii se vor raporta mereu.

Secolul XVII al „naționalismelor” (pp. 227-292) pare un secol alcătuit din cioburi, din cauza numeroaselor schimbări de domnii. Conflictele interne sunt alimentate de confruntări cu caracter național. În acest spațiu se întâlnesc trei naționalisme: cel românesc, cel unghuresc și cel grecesc. În plan cultural se pune accentul pe limba română, apar scrieri care argumentează contra teoriei despre pustiirea Daciei.

Secolul XVIII, veacul reformelor (pp. 293-404) este caracterizat printr-o redimensionare a spațiului continental datorită intrării în scenă a Imperiului austriac și a Rusiei țariste. Teritoriile române sunt pe rând teatru de război, obiect de negociere. Domniile pământene sunt înlocuite cu domniile fanariote care, paradoxal, recurg la reforme notabile și creează legături profunde și subtile cu Europa.

Secolul XIX veacul naționalităților (pp. 405-630). Românii evoluează în acest secol între trei imperii ce își dispută supremația, dar vor sfârși prin a fi biruitori. Anul 1900 îi găsește uniți (Moldova și Țara Românească) și independenți, un stat modern cu fundamente solide.

Secolul XX, vremea dictaturilor (pp. 631-944) ultimul secol de istorie, bogat în realizări dar și în suferințe. Răvășiți de două războaie mondiale și două schimbări de regim politic, românii intră în mileniul trei pregătiți pentru a porni pe un nou drum.

Acum când în peisajul publicistic au apărut numeroase albume de istorie universală era nevoie de o astfel de lucrare de sinteză referitoare la istoria românilor, accesibilă oricărui iubitor de carte, fapt dovedit și de succesul de care s-a bucurat acest volum, ajuns deja la a treia ediție. Felicităm o astfel de inițiativă și modul de punere în practică.

Simona Farcaș